

KORKUT ATA TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi
The Journal of International Turkish Language & Literature Research

Sayı/Issue Özel Sayı 1 (Ekim/October 2023), s. 1272-1288.
Geliş Tarihi-Received: 31.08.2023
Kabul Tarihi-Accepted: 04.10.2023
Araştırma Makalesi-Research Article
ISSN: 2687-5675
DOI: 10.51531/korkutataturkiyat.1353480

"Aktif Öğretim Yöntemleri" Kaynağı Olarak Filmler

Films as a Resource for "Active Teaching Methods"

Şefika Sümeyye ÇAM*
Ahmet AYKAN**

Öz

Filmler bir olayı gerçek yaşamdaymış gibi sunduğu ve izleyicilerin kendilerini olay kahramanı yerine koyarak düşünmelerini sağladığı için öğretmen eğitiminde kullanılabilen etkili öğretim materyallerinden biridir. Bu nedenle bu araştırmada öğretmen ve öğretmen adaylarına sunmak üzere bir kaynak oluşturmak hedefiyle, MEB'in belirlediği eğitsel içerikli filmlerde geçen aktif öğretim yöntemlerinin uygulandığı film kesitlerini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Bu amaçla MEB'in belirlediği 42 film nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemi ile incelenmiştir. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından geliştirilen film gözlem formu kullanılmıştır. Araştırma verileri nitel veri analizi yöntemlerinden betimsel analiz tekniği ile çözümlenmiştir. Analiz sonuçlarına göre on adet aktif öğretim yöntemi ve bu yöntemlerin örneklendirildiği 173 film sahnesi belirlenmiştir. Her yöntem için kaç sahnenin tespit edildiği ve bu sahnelerin hangi filme ait olduğu, hangi dakikalar arasında yer aldığı tespit edilerek bir zihin haritası oluşturulmuştur. Filmlerde en çok rastlanan aktif öğretim yöntemi "Gösterip yatırma" en az rastlanan ise "Beyin fırtınası"dır. Araştırmanın sonunda belirlenen sahnelerin öğretim ilke ve yöntemleri dersinde kullanılmasına yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Öğretim materyali, filmler, öğretmen yetiştirme, aktif öğretim, betimsel analiz.

Abstract

Films are one of the most effective teaching materials that can be used in teacher education, as they present an event as in real life and make the audience think of themselves as the protagonist. Therefore, in this research, it is aimed to create a resource to present to teachers and preservice teachers. For this reason, in this research, it is aimed to reveal the film sections in which the active teaching methods in the educational films determined by the MEB. In the research, 42 of the 50 films determined by the MEB were examined with the document analysis method, one of the qualitative research methods. The film observation form developed by the researchers was used to collect the data. The research data were analyzed with the descriptive analysis technique, one of the qualitative data analysis methods. According to the results of the analysis, ten active teaching methods and 173 film scenes in which these methods are exemplified were determined. A mind map was created by determining how many scenes were determined for each method, which movie they belong

* Dr. Öğretim Üyesi, Muş Alparslan Üniversitesi, e-posta: s.subay@alparslan.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9360-0758.

** Dr. Öğretim Üyesi, Muş Alparslan Üniversitesi, e-posta: a.aykan@alparslan.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8033-0821.

to, and between which minutes. The most common active teaching method in movies is "Show and deposit" and the least common is the "Brainstorming". At the end of the research, suggestions were presented for the use of the determined scenes in the teaching principles and methods course.

Keywords: Instructional material, films, teacher training, active teaching, descriptive analysis.

Giriş

Eğitim sistemlerinin en temel amaçlarından biri, günümüz şartlarına ayak uydurabilen, güncel gelişmelere duyarlı, gerekli bilgi ve becerilerle donatılmış bireyler yetiştirmektir. Hedeflenen doğrultuda bireyler yetiştirmenin en temel şartlarından biri de nitelikli öğretmenlere sahip olmaktır. Öğretmenin niteliğinin öğretim sürecini ve bireyin yetiştirilmesini doğrudan etkilediği düşüncesi ile birlikte öğretmen yetiştirme sürecinin önemi her geçen gün daha da artmaktadır. Bu kapsamda özellikle eğitim fakültelerinde uygulanan eğitim programlarının daha çağdaş ve uygulamaya dönük bir içeriğe sahip olması gerekmektedir. Bu nedenle öğretmenlerin mesleki becerilerini geliştirmeye yönelik verilen meslek bilgisi derslerinin teknoloji çağına hitap edecek şekilde daha güncel uygulamalarla uygulanması önemlidir.

Öğretmen yetiştirme sürecinde önemli bir yere sahip olan meslek bilgisi dersleri, öğretmenlik mesleğinin nasıl yapılacağına yönelik bilgi ve beceriler içermektedir. Bu derslerin içerik ve uygulama açısından etkili bir şekilde gerçekleştirilmesi, öğretmen adaylarının daha nitelikli öğretmenler olabilmesini sağlamaktadır. Meslek bilgisi dersleri bünyesinde yer alan her bir dersin ayrı öneme sahip olduğu ama özellikle "Öğretim İlke ve Yöntemleri" dersinin öğretim sürecine önemli derecede etki ettiği düşünülmektedir (Demirel, 2022). Çünkü bu ders kapsamında öğretmen adaylarına öğretim sürecinde hangi strateji, yöntem ve tekniğin ne zaman ve nasıl kullanması gerektiği bilgisi verilmektedir. Literatür incelendiğinde de bu düşüncüyü destekler nitelikte, öğretim ilke ve yöntemleri dersinin önemine vurgu yapmak isteyen birçok çalışmaya rastlanmıştır (Demir, 2012; Kuzu ve Demir, 2015; Yıldırım, 2016).

Öğretim ilke ve yöntemleri dersinin teorik, öğretmen merkezli ve ezbere dayalı bir anlayış ile uygulanması nitelikli öğretmen yetiştirme anlayışı ile örtüşmemektedir. Bugün hala öğretim ilke ve yöntemleri dersinde öğretmen adaylarına yoğun teorik bilgiler verilmekte ve öğretmen olunca bu teorik bilgileri sınıftaki öğrencilerine uygulamaları beklenmektedir. Özellikle sınıf içerisinde yapılan tek seferlik uygulamalar, sunumlar ve yoğun teorik bilgilerle öğretmen adaylarının dersin içeriğini öğrenmesi ve öğretmenlik sürecinde bu uygulamaları hayata geçirmesi kolay değildir. Bu dersi ağırlıklı olarak teorik bilgi ile tamamlayan öğretmen adayları, öğretmen olarak atandıklarında bir dersi yürütme ve uygulama noktasında zorlanmaktadırlar (Binler, 2007; Aykaç, 2011; Yeşilyurt, 2013; Derbağ, 2018).

Öğretim ilke ve yöntemleri dersi kapsamında ağırlıklı olarak geleneksel yöntem ve teknikler kullanılmakta, uygulamaya çok az yer verilmekte ve öğrenci merkezli yöntemler yetersiz düzeyde uygulanmaktadır (Derbağ, 2018). Bu problemin çözümünün başlıca yolu, öğretmen adaylarının öğrenme sürecine dahil edilecek uygulamalara maruz bırakılmalarından geçer. Bu bağlamda dersin içeriğinde öğretmen adaylarının dikkatini çeken, onları güdüleyen ve pasif dinleyici konumundan çıkarıp aktif birer katılımcı olmalarını sağlayan zengin ders ortamları oluşturulabilir. Yükseköğretimde bir dersi zenginleştirmenin çeşitli yolları vardır. Bunlardan biri de görsel ve işitsel medya kapsamında yer alan ve eğitim amacıyla da kullanılan filmlerdir. Filmler eğitsel açıdan kullanılan en etkili ders materyallerinden biridir (Nascimento, 2019). Çünkü dersi zenginleştirir, öğrencilerin hem bilişsel hem duyuşsal hem de davranışsal olarak derse katılımlarını sağlar, beş duyu organına hitap ederek ders esnasında anlatılmaya çalışılan

soyut bilgileri somutlaştırır, gerçek yaşamda birebir sınıf ortamına getirilemeyecek olayları gerçek yaşamdaymış gibi yansıtır, dersi daha ilgi çekici hale getirir ve izleyicilerde merak uyandırır (Popova vd., 2022). Bu açıdan öğretim ilke ve yöntemleri dersinde öğretmen adaylarının günlük hayatta ve sınıfta karşılaşabilecekleri durumları içeren eğitsel temalı filmler önemli ders kaynakları olarak kullanılabilir. Bu filmlerle birlikte öğretmen adayları öğretmenliğe başlamadan önce öğretim sürecinde karşılaşabilecekleri olayları ve durumları filmlerden deneyimlemiş olur (Çam, 2023). Ders kapsamında yer alan yöntem ve teknikleri filmlerdeki kesitlerden izleme imkânı bulan öğretmen adayları, bu kesitleri uygulayarak da mesleki gelişimlerine katkı sağlama fırsatı yakalar. Bu kapsamda ders içeriğinde yer alan yöntem ve tekniklerin farklı filmlerden elde edilen video kesitleriyle izlenmesi, değerlendirilmesi, tartışılması ve uygulanması öğretmen adayları için eğlenceli, etkili ve kalıcı öğrenme fırsatı sunar. Filmlerin eğitsel amaçla kullanımı sınıf içerisinde aktif öğretimi de sağlamaya yardımcı olur. Öğrenci filmi izlerken; izledikleriyle ilgili zihinsel bir süreçten geçer, duygusal anlamda filmdeki duyguları yaşar ve filmle ilgili görüşlerini paylaşarak aktif bir öğrenme sürecinden geçer (Jesionkowska vd., 2020).

Aktif öğretim, öğretmen adaylarına kendi öğrenme süreçlerinde etkin rol oynama fırsatı sunan ve onlara öğrenmenin sorumluluğunu yükleyen bir öğretim sürecini içerir. Bu süreçte öğretim elemanı bir orkestra şefi gibi süreci yöneten bir anlayışı temsil ederken, öğretmen adayı ise işbirliği yapan, yaratıcı düşünen, tartışan ve problem çözen bir rol üstlenir (Hendrickson, 2021; Aykan ve Dursun, 2022). Aktif öğretim sürecinde öğretim elemanı, önceden gerekli ders materyallerini hazırlar ve ders esnasında süreci öğrencilerin aktif olacağı şekilde organize eder. Bu süreçte öğretmen adaylarını bir problem durumu ile baş başa bırakır ve böylece onlara özgüvenlerini, yaratıcılıklarını, problem çözme ve işbirliği becerilerini geliştirme fırsatı sunar (Arico ve Lancaster, 2018).

Aktif öğretim, dersin içeriğine ve kapsamına göre sınıfta farklı yöntem ve tekniklerle uygulanabilmektedir. Öğrencilerin aktif kılındığı birçok yöntem ve tekniğin aktif öğretim kapsamında yer aldığı görülmektedir. Bu yöntem ve tekniklerden bazıları şunlardır; tartışma, beyin fırtınası, gösterip yaptırma, rol oynama, drama, eğitsel oyun, takım çalışması, sokrat yöntemi, örnek olay, proje, problem çözme, deney, kartopu, akvaryum, köşelenme, pazar yeri, tombala ve dedikodu (Bellanca, 2008; Açıköz, 2009; Türksoy ve Taşlıdere, 2016). Dersin içeriği, öğretmen adaylarının hazırbulunuşluk düzeyi, ön bilgileri, sınıf mevcudu ve sınıfların materyal açısından donanımı gibi durumlar aktif öğretim tekniklerinin seçimini etkilemektedir. Öğretim elemanı bu tarz durumları göz önünde bulundurarak aktif öğretim yöntem ve teknikleri ile öğretmen adaylarının nitelikli bir ders süreci yaşamasına katkı sağlayabilir. Özellikle öğretim ilke ve yöntemleri dersi bağlamında bakıldığında; bilginin öğretmen adayı tarafından etkili ve kalıcı bir şekilde öğrenilmesi açısından aktif öğretim yöntemlerinin yararlı olduğu düşünülmektedir.

Alanyazın incelendiğinde aktif öğretim ile ilgili çeşitli çalışmalar yapıldığı görülmüştür (Aydede ve Kesercioğlu, 2012; Hendrickson, 2021; Aykan ve Dursun, 2022). Kardeş ve Uca (2016) tarafından yapılan meta-analiz çalışmasında, aktif öğretim yöntem ve tekniklerinin öğrencilerin akademik başarı ve tutumlarını olumlu etkilediği sonucu elde edilmiştir. Filmlerin eğitim amacıyla kullanılarak aktif öğretimi sağladığını, aktif öğretim süreçlerinde filmlerin olumlu etkilerini ortaya koyan araştırmalara da rastlanmıştır (Kaya ve Çengelci, 2011; Oruç ve Sarıbudak, 2015; Smithikrai, 2016; Jesionkowska vd., 2020; Çam, 2023). Blasco vd., (2015) yaptıkları çalışmada, öğretim sürecinde filmlerin kullanılmasının öğrencilerin bilişsel ve duygusal yönlerini aktif kıldığı sonucuna ulaşmıştır. Birdwell, Roman, Hammersmith ve Jerolimov (2016) tarafından

yapılan çalışmada aktif öğretim yöntemleri ve teknolojinin birlikte kullanılmasının pedagojik anlamda katkılarına vurgu yapılmıştır. Bu bağlamda aktif öğretim yöntem ve tekniklerinin özellikle filmlerde yer alan bazı sahnelerle sentezlenerek öğretim sürecinde kullanılmasının önemli pedagojik katkıları olabileceği düşünülmektedir. Her ne kadar eğitim fakültelerindeki öğretim programları sürekli güncellense de, öğretmen adayları hala çok fazla teorik bilgiye maruz kalmakta ve mesleki anlamda fazla uygulama yapma imkânı bulamamaktadır. Bu temelde düşünüldüğünde; filmler aracılığıyla sınıfı ve mesleki uygulamaları öğretmen adaylarının ayağına getirmenin ve onlara bu anlamda deneyim kazandırmanın oldukça yararlı sonuçlar doğuracağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı MEB'in belirlediği eğitsel içerikli filmlerde geçen aktif öğretim yöntemlerinin uygulandığı film kesitlerini ortaya çıkarmaktır. Bu amaçla öğretmen ve öğretmen adaylarına gerçek öğrenme ortamlarına inmeden, gerçek duyguların işin içine katıldığı video kesitleriyle, birbirinden farklı aktif öğretim yöntemlerinin uygulanışını bir arada sunmak için ortak bir kaynak oluşturmak hedeflenmiştir. Bu amaca bağlı olarak araştırmanın problem cümlesi şöyledir:

MEB'in tavsiye ettiği filmlerde yer alan aktif öğretim yöntemleri nelerdir?

Yöntem

Araştırma Deseni

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Doküman analizi yöntemi belgesel tarama yöntemine çok benzer bir yöntemdir. Belgesel tarama yönteminde bir amaca yönelik olarak film, video, resim ya da ses kaynaklarının tespit edilmesi, incelenmesi, not tutulması ve değerlendirilmesi işlemleri gerçekleştirilir (Karasar, 2011). Doküman incelemesi sürecinde de aynı şekilde; içeriğin belirlenmesi, temaların oluşturulması, değerlendirme kriterlerinin oluşturulması/belirlenmesi, analiz, değerlendirme ve raporlama süreçleri uygulanmaktadır (Mohajan, 2018). Yazılı kaynakların yanı sıra film ve videolar da doküman analizi ile çözümlenebilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Amaçlı örnekleme modeli araştırmanın amacı doğrultusunda incelenecek kaynakları belirleyerek nitel araştırmalarda araştırmanın alanını oluşturmaya yardımcı olmaktadır (Özdemir, 2010). Bu bağlamda araştırmada incelenen dokümanlar MEB'in, 17 Eylül 2018 tarihinde yayınladığı Mesleki Çalışma Dönemi ve Aday Öğretmen Yetiştirme Programı örnek film listesindeki (www.meb.gov.tr) Türk ve dünya sinema tarihindeki eğitim içerikli 50 film incelenmiştir. MEB'in belirlediği listedeki 2 adet belgesel çok bölümlü olduğu için kapsam dışı bırakılmıştır. 6 adet filme de erişilememiştir. Bu nedenle toplamda 42 film çalışmanın kapsamına dahil edilmiştir.

MEB'in Tavsiye Ettiği Film Listesi

1. 3 Idiots
2. 400 Darbe / The 400 Blows
3. Arkadaşımın Evi Nerede / Khane-ye Doust Kodjast?
4. Bana Güven / Lean on Me
5. Bay Lazhar / Monsieur Lazhar
6. Billy Elliot
7. Birinci Sınıf / The First Grader

8. Can Dostum / Good Will Hunting
9. English Vinglish
10. Etek Günü / La Journée de la Jupe
11. Hababam Sınıfı (1975)
12. Hababam Sınıfı Dokuz Doğuruyor (1979)
13. Hababam Sınıfı Güle Güle (1981)
14. Hababam Sınıfı Sınıfta Kaldı (1976)
15. Hababam Sınıfı Tatilde (1978)
16. Hababam Sınıfı Uyanıyor (1977)
17. İki Dil Bir Bavul
18. İmparatorlar Kulübü
19. Kalk ve Diren / Stand and Deliver
20. Kara Tahta / Takhtesiah (Blackboards)
21. Kerkenez / Kes
22. Koro / Les Choristes
23. Kör Nokta / The Blind Side
24. Küçük Ağacın Eğitimi / The Education of Little Tree
25. Malcolm X
26. Öğretmen / Teaching Mrs. Tingle
27. Ölü Ozanlar Derneği / Dead Poets Society
28. Özgürlük Yazarları
29. Patch Adams
30. Ron Clark'ın Hikâyesi / The Ron Clark Story
31. Sessizlik / Dogani
32. Sevgili Öğretmenim / Mr. Holland's Opus
33. Sevgili Öğretmenim / To Sir with Love
34. Sınıf / EntreLesMurs (The Class)
35. Sınıfın Önü / Front of the Class
36. Siyah / Black
37. Süpermen'i Beklerken / Waiting For Superman
38. Şeytana Karşı / Ondskan-Evil
39. Tepetaklak Nelson / Half Nelson
40. Tom Brown'ın Okul Günleri / Tom Brown's Schooldays
41. Yedek Parçalar / Spare Parts
42. Yerdeki Yıldızlar / Taare Zameen Par

Veri Toplama Araçları

Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından geliştirilen film gözlem formu kullanılmıştır. Bu gözlem formu hazırlanırken alanyazında konuyla ilgili yapılan araştırmalar (Bonwell ve Eison, 1991; Weimer, 2002; Freeman vd., 2014; Tatal, 2019; İlhan, 2022; İlhan ve Çam, 2021) incelenmiş ve bir aktif öğretim yöntemleri listesi hazırlanmıştır. Hazırlanan film gözlem formunda toplam on beş adet aktif öğretim yöntemine yer verilmiştir. Bu on beş adet aktif öğretim yönteminin tamamı filmlerde bulunmasa da var olanlar ortaya çıkarılmıştır. Formda yer alan aktif öğretim yöntemine ait sahnelerin izlenen filmlerde hangi dakika aralığında olduğu ve kısaca yöntemin geçtiği sahne tanımının belirlenmesi için uygun bir format hazırlanmıştır. Hazırlanan format daha evvel filmlerle ilgili araştırma yapan eğitim programları ve öğretim uzmanı ile aktif öğretim konusu üzerine çalışan birer uzmana gönderilerek görüşleri doğrultusunda son hali verilmiştir. Çalışma grubuna dahil olmayan bir film izlenerek bu formun ne kadar uygulanabilir olduğu test edilmiş ve verilerin toplanması için uygun bir araç olduğuna karar verilmiştir.

Verilerin Toplanması ve Çözümlemesi

Araştırma verileri nitel veri analizi yöntemlerinden betimsel analiz tekniği ile çözümlenmiştir. Betimsel analizde önceden belirlenen temalara göre veriler incelenir. Bunun için sırasıyla; bir çerçeve oluşturulur, bu çerçevedeki temalara göre veriler işlenir, bulgular tanımlanır ve yorumlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

İşlem

MEB'in belirlediği film listesinde geçen aktif öğretim yöntemlerinin belirlenmesi için öncelikle bir film gözlem formu oluşturulmuştur. Bu form oluşturulurken alanyazında konuyla ilgili yapılan pek çok araştırmadan destek alınmış ve aktif öğretim yöntemleri belirlenmiştir. Söz konusu form tüm çalışma grubundaki filmler için ayrı ayrı kullanılmıştır.

Form hazırlama işleminden sonra araştırmanın ikinci aşamasına geçilmiştir. Bu aşamada iki araştırmacı 21'er film izlemiş ve film gözlem raporuna göre verileri toplamıştır. Filmler izlenirken film gözlem formunda yer alan aktif öğretim yöntemlerinin geçtiği sahneler not edilmiştir. Aktif öğretim yöntemlerinden birinin kullanıldığı düşünülen her sahne en az iki kere izlenmiş ve en uygun yöntem belirlenmiştir. Ardından bu sahne kısaca tanımlanmış ve hangi dakikalar aralığında geçtiği not edilmiştir. Bazı sahnelerde birden fazla yöntem belirlenmiştir.

Daha sonra araştırmacılar birbirlerinin izledikleri film sahnelerinden rastgele bölümler seçerek bu sahneleri tekrar izlemiş ve diğer araştırmacının formdaki görüşünden farklı bir görüşe sahipse fikir alışverişinde bulunarak uzlaşmaya çalışmışlardır. Uzlaşamadıkları noktalarda başka bir uzman desteğine başvurmuşlardır.

Tüm filmler iki araştırmacı tarafından incelenip, hangi sahneye ait hangi yöntemin olduğu belirlendikten sonra her bir filme ait filmde geçen yöntem, sahne tanımı ve dakika aralığı belirlenmiştir. Toplam 42 film için bu işlem yapıldıktan sonra rastgele seçilen 10 film araştırmacılar dışında iki araştırmacı tarafından kontrol edilmiştir. Filmin geçtiği sahne ve aktif öğretim yöntemi uygunluğu kontrol edilmiştir.

Tüm kontrollerden sonra yöntemler bazında bir sınıflama yapılmıştır. Yani örneğin proje yönteminin geçtiği filmler-sahneler-dakika aralıkları olacak şekilde bir düzenleme yapılmıştır. İlk etapta belirlenen on beş yöntemden on tanesine filmlerde rastlanmıştır. Bu nedenle de on adet aktif öğretim yöntemi ve bu yöntemlerin örneklendirildiği film sahneleri belirlenmiştir. Her yöntem için kaç sahnenin tespit edildiği ve bu sahnelerin hangi filme ait olduğu, hangi dakikalar arasında yer aldığı tespit edilerek bir zihin haritası oluşturulmuştur. Bulgular oluşturulurken her yönteme ait veriler düzenlenmiş ve filmlerde geçen sahnelerle örneklendirilmiştir.

Çalışmanın Geçerlik ve Güvenirliği

Araştırmanın geçerlik ve güvenirliliğinin sağlanması için araştırma süreci boyunca ve raporlama aşamasında bazı önemli hususlara dikkat edilerek gerekli önlemler alınmıştır. Araştırmanın geçerliliğinin sağlanması için araştırmanın tüm aşamaları ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. Veri toplama aracının belirlenmesi, verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması gibi aşamalar tüm detayları ile sunulmuştur. Araştırmanın güvenirliliğini sağlamak için ise her iki araştırmacı araştırma kapsamındaki filmleri farklı zamanlarda izleyerek verileri çözümlenmişlerdir. İki araştırmacının çözümlenmelerinde yaşanan görüş farklılıklarının giderilmesi için bir uzmana başvurulmuş ve uzlaşma sağlanmıştır.

Bulgular

Filmlerde geçen aktif öğretim sahnelerinin incelendiği bu çalışmada toplam 42 adet film incelenmiştir. Önce Şekil 1'deki gibi tüm aktif öğretim yöntemleri ve bu yöntemlerin geçtiği sahne sayıları gösterilmiştir. Daha sonra her bir aktif öğretim yöntemi, bu yöntemin geçtiği filmler ve filmlerdeki sahnelere ait dakika aralıkları sırasıyla sunulmuştur.

Şekil 1. Filmlerdeki Aktif Öğretim Yöntemleri ve Sahne Sayısı

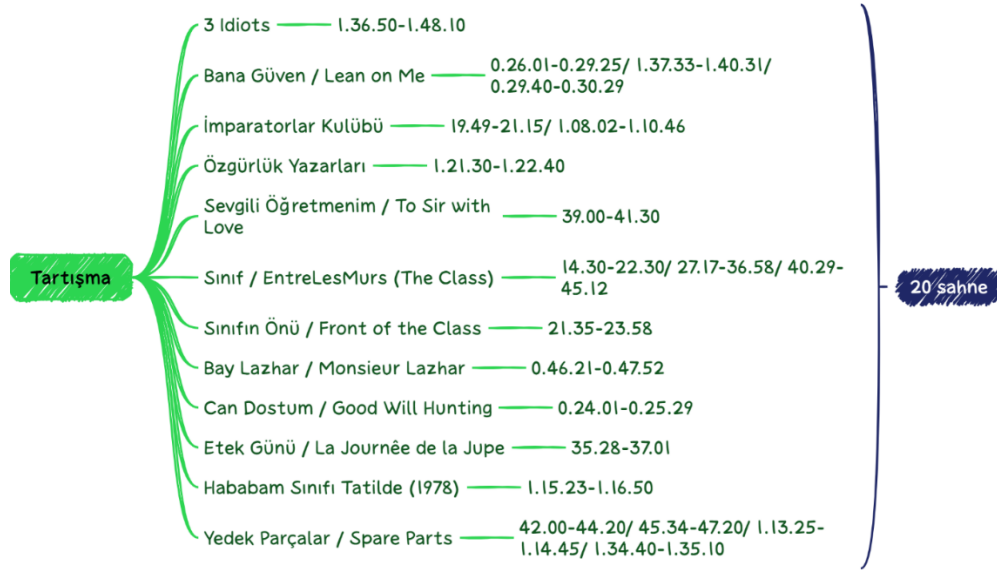
Şekil 1'de görüldüğü üzere incelenen filmlerde aktif öğretim yöntemlerinden sırasıyla; beyin fırtınası, gösterip yaptırma, tartışma, rol oynama, eğitsel oyun, problem çözme, proje, örnek olay, takım çalışması ve sokrat yöntemi olmak üzere on adet aktif öğretim yöntemine ait toplam 173 sahne ortaya çıkarılmıştır. İzlenen filmlerde en çok gösterip yaptırma (N=50) en az beyin fırtınası yöntemine (N=3) ait sahneye rastlanmıştır. 20 tartışma, 19 rol oynama-yaratıcı drama, 18 eğitsel oyun, 17'şer proje ve problem çözme, 12 örnek olay, 9 takım çalışması ve 8 sokrat yöntemi sahnesi tespit edilmiştir. Toplam 20 filmde 50 sahne tespit edilerek bu sahnelere ait dakika bilgileri Şekil 2'de sunulmuştur.

Şekil 2. Filmlerde Geçen Gösterip Yaptırma Yöntemi Sahneleri

Filmlerde en çok gösterip yaptırma yöntemine ait sahnelerin olduğu görülmüştür. Gösterip yaptırma yöntemi: Bir işin yapılmasını adım adım öğrenciye gösterip, öğrencinin de aynı işlemi yapmasını sağlama yöntemidir. Bu yöntemin uygulandığı en çok sahne Siyah (Black) filmde yer almaktadır. Bu filmde; 23.00-25.40, 34.10-35.40, 36.10-38.00, 39.22-44.40, 45.42-46.20, 49.00-52.15, 54.00-54.40, 56.18-57.10, 1.09.30-1.10.30, 1.10.55-1.12.40, 1.12.42-1.13.00 dakikaları arasında olmak üzere toplam 12 sahne tespit edilmiştir. Bu sahnelerde görme engelli birine verilen eğitimde gösterip yaptırma yöntemi kullanılarak yeni bilgiler öğrenmesi sağlanmaktadır. 3 Idiots, 400 Darbe, Bay Lazhar, Birinci Sınıf, Sınıfın Önü, Kalk ve Diren, Hababam Sınıfı (1975), Koro, Ron Clark'ın Hikayesi filmlerinde ise birer sahne tespit edilmiştir. Her filmde ayrı bir konu ele alınsa da bu yöntemin kullanılmasıyla bir uygulamanın öğretici tarafından tek tek gösterilmesi, uygulanması ve karşı tarafın da uygulanması beklenmiştir. Ya da bir konunun öğretmen tarafından öğrencilere üst üste tekrar ettirilmesi sağlanmıştır. Örneğin Billy Elliot filminde bale kursuna gelen bir öğrencinin yeteneği keşfedilerek bale öğretmenin hareketlerini tekrar etmesi gösterip yaptırma yöntemine ait bir sahnedir. Koro filminde de yine benzer şekilde müzik öğretmenin koro oluşturup öğrencilerine kendi sesini taklit ederek seslendirme yapmalarını sağlaması şeklinde bir örnek belirlenmiştir.

Filmlerde belirlenen aktif öğretim yöntemlerinden ikinci yoğunlukta olan tartışma yöntemidir. Tartışma yöntemi; bir grubun ya da kişinin herhangi bir konu üzerine fikirlerini açıkça ifade edip, başkalarının da konuyla ilgili görüşlerini dinlemesi ve böylece bir konu ya da problem hakkında birden fazla görüşün ortaya konduğu aktif öğretim yöntemlerinden biridir. Bu yöntemi temsil eden toplam 12 filmde 20 adet sahne tespit edilmiştir. Elde edilen film sahnelerine Şekil 3'de yer verilmiştir.

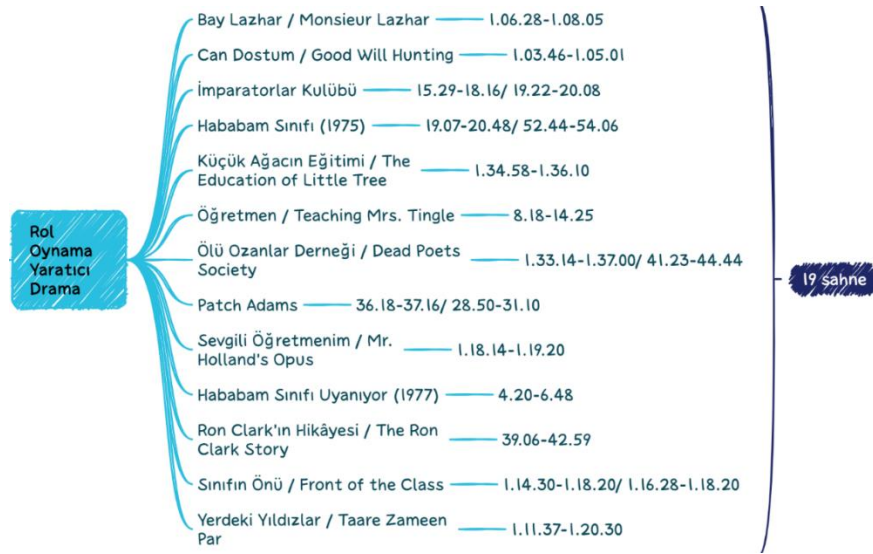

Şekil 3. Filmlerde Geçen Tartışma Yöntemi Sahneleri

Tartışma yöntemine ait sahne sayısı en çok Yedek Parçalar (42.00-44.20, 45.34-47.20, 1.13.25-1.14.45, 1.34.40-1.35.10, N=4), Bana Güven (0.26.01-0.29.25, 0.29.40-0.30.29, 1.37.33-1.40.31, N=3) ve Sınıf (14.30-22.30, 27.17-36.58, 40.29-45.12, N=3) filmlerinde rastlanmıştır. Diğer 9 filmde de en az birer tane bu yöntemine ait film kesiti tespit edilmiştir. Büyük grup ya da küçük grup tartışmalarına ait örneklerin yer aldığı bu sahnelerde genellikle sınıf içerisinde bir konu hakkında öğrencilerin karşıt fikirleri savunacak şekilde kendi fikirlerini öne sürmelerinin sağlandığı örnek sahnelere yer verilmiştir. Hababam Sınıfı Tatilde filmde inek şabanın kazanda oturduğu sahne kesitinde müfettişle yaptığı kısa ve güldürücü bir tartışma anı tartışma yöntemi örneklerinden biridir. 3 İdiot filminde

de sınıfa giren öğretim üyesinin “Kim meslek sahibi olmak ister?” sorusunu tüm sınıfa yöneltmesi ve sınıftaki tüm öğrencilerin konuyla ilgili fikirlerini öne sürmesi bu yöntemle ait etkili örneklerden biri olarak tespit edilmiştir. Her iki örnekte de karşılıklı etkileşim, fikir alışverişi ve karşıt fikre saygı göstermenin ön planda tutulduğu görülmüştür.

Aktif öğretim yöntemleri içerisinde filmlerde rastlanan önemli yöntemlerden biri rol oynama-yaratıcı drama yöntemidir. Rol oynama-yaratıcı drama; öğrencilerin bir kimliğe bürünerek olayları tiyatrodaki gibi canlandırması ve o esnada duygudüşüncelerini ortaya koymasındır. Temel mantığı canlandırma ve rol yapma olan bu aktif öğretim yöntemine ait sahnelerin; öğretmen adaylarının gerçek rol oynama-drama uygulamanın nasıl olduğunu gözler önüne sermede etkili olduğu düşünülmektedir. İncelenen 42 filmde 13’ünde rol oynama-yaratıcı drama yöntemine ait toplam 19 sahne belirlenmiştir. Elde edilen verilere Şekil 4’te yer verilmiştir.

Şekil 4. Filmlerde Geçen Rol Oynama-Yaratıcı Drama Yöntemi Sahneleri

Şekil 4’te görüldüğü üzere rol oynama-yaratıcı drama yöntemine ait toplam 19 sahnelik film kesiti tespit edilmiştir. İmparatorlar Kulübü, Hababam Sınıfı (1975), Ölü Ozanlar Derneği, Patch Adams ve Sınıfın Önü filmlerinde ikişer, diğer filmlerde de birer tane bu yöntemi örneklendiren sahneye yer verilmiştir. Örneğin Hababam Sınıfı (1975)’de fizik dersinde askerlik anılarını anlatmaya başlayan öğretmen ile öğrencilerinin drama yöntemi ile kurtuluş savaşını canlandırmışlardır. Yaratıcı drama yönteminde olması gereken spontane bir senaryonun olduğu görülmüştür. Hababam Sınıfı Dokuz Doğuruyor filminde ise daha evvel belirlenen rol dağılımı ve bu rollere uygun bir şekilde Kanuni Sultan Süleyman dönemine ait bir aşk sahnesi canlandırılmıştır.

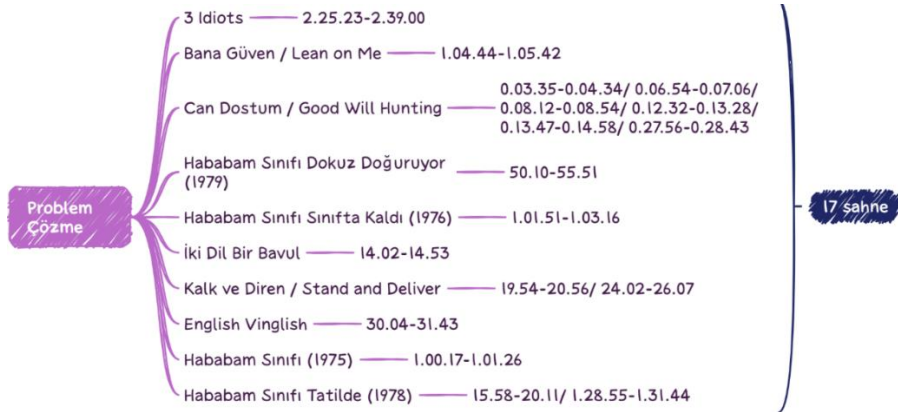
Eğitsel oyun yöntemi; kurallı ya da kuralsız bir oyun çerçevesinde belirli bir amaca yönelik öğrencilerin hem bilişsel hem davranışsal olarak derse katılımını sağlayan öğretim amaçlı oyun yöntemidir. Bir başka aktif öğretim yöntemi olan eğitsel oyun yönteminin de yine sınıf içerisinde teorik bilgi yerine film kesitleriyle öğretmen adaylarına aktarılması için 18 sahne belirlenmiştir. 11 film içerisinde belirlenen sahneler ve bu sahnelere ait dakika aralıkları Şekil 5’te sunulmuştur.

Şekil 5. Filmlerde Geçen Eğitsel Oyun Yöntemi Sahneleri

Birinci Sınıf filminde 3 sahne (0.48.40-0.49.17, 1.02.18-1.03.32, 1.09.31-1.09.45), Bana Güven, English Vinglish, Ron Clark'ın Hikayesi ve Yerdeki Yıldızlar filmlerinde ikişer sahne, diğerlerinde ise birer sahenin eğitsel oyun yöntemine uygun örnekler içerdiği tespit edilmiştir. Bu yöntemin var olduğu film kesitlerinde, bir dersin öğretiminde oyunun bir araç olarak kullandığı, dersin eğlenceli bir hale getirildiği örneklerin olduğu görülmüştür. Örneğin English Vinglish filminde İngilizce kursundaki öğrencilere oyunla öğretim yöntemi kullanılarak kelime ezberlemelerinin sağlandığı bir sahneye rastlanmıştır. Bu sahnede her öğrenci şarkı eşliğinde ritim tutmakta ve elindeki büyük kartlarla cümle oluşturmaya çalışmaktadır. Yine benzer şekilde Birinci Sınıf filminin son sahnesinde 5 rakamının öğretimi için öğretmen küçük bir oyun kurarak yere bu rakamı çizmiş ve öğrenciye bu oyun eşliğinde bir türlü öğrenemediği 5 rakamını öğretmiştir.

Problem çözme yöntemini konu edinen 10 film ve bu filmlerdeki toplam 17 sahne Şekil 6'da yer almaktadır.

Şekil 6. Filmlerde Geçen Problem Çözme Yöntemi Sahneleri

Problem çözme yöntemi bir grup ya da bir öğrencinin güncel hayatla ilgili bir problemi çözmek üzere çözüm önerileri geliştirmesi ve süreçte aktif bir problem çözücü olmasını sağlayan bir yöntemdir. Can Dostum filmine ait 6 film kesitinin (0.03.35-0.04.34, 0.06.54-0.07.06, 0.08.12-0.08.54, 0.12.32-0.13.28, 0.13.47-0.14.58, 0.27.56-0.28.43) problem çözme yöntemi ile ilgili olduğu görülmektedir. Bu film kesitlerinden birinde temizlik personelinin üst düzey zekası ile kimsenin çözemediği matematik problemlerini çözdüğü görülmektedir. Kalk ve Diren filminde de benzer şekilde bir problemin çözümü üzerine iki sahne belirlenmiştir. Öğretmen her dersin başında dersin öğretmeni bir problem vererek öğrencilerin bireysel olarak bu problemi çözmelerini istemektedir. Diğer filmlerde

de birer tane problem çözme yönteminin kullanıldığı sahnenin olduğu görülmektedir. Tüm bu sahnelerdeki ortak amaç dersin konusuyla ilgili bir sorunun çözümünde öğrencilerin aktif kılınmasıdır. Öğrencilere bireysel ya da grup halinde çalışabilecekleri bir ortam sunularak bir problem verilmiş ve bu problemi çözmeleri için onlara zaman tanınmıştır.

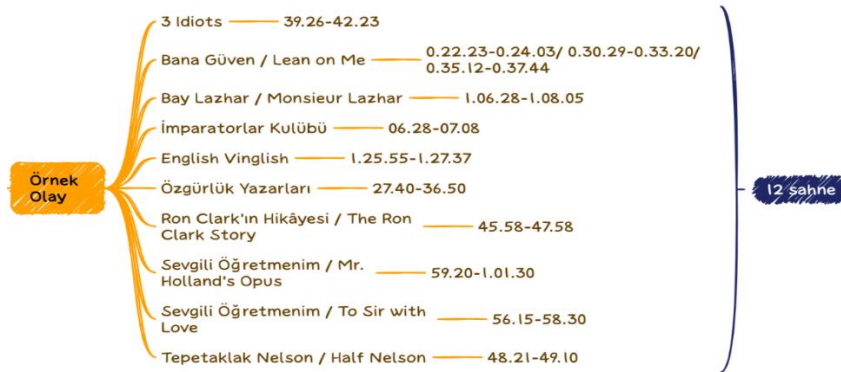
Proje yöntemi yine öğrencilerin günlük hayatta karşılaşılabilecekleri olayları sınıf ortamında bir senaryo çerçevesinde çözümlenmeye çalıştıkları ve buna yönelik bir ürün tasarladıkları öğrenme yaklaşımıdır. Bu yöntem de problem çözme yöntemindeki gibi 17 film kesiti ile örneklendirilmiştir. Toplam 6 filmde 17 sahne elde edilmiş ve elde edilen veriler Şekil 7’de sunulmuştur.

Şekil 7. Filmlerde Geçen Proje Yöntemiyle İlgili Sahneler

Şekil 7 incelendiğinde proje yöntemiyle ilgili en çok Yedek Parçalar filmde örnek sahnelerin olduğu görülmektedir. 20.40-21.20, 23.40-25.40, 42.00-44.20, 45.34-47.20, 51.53-53.00, 1.13.25-1.14.45, 1.16.55-1.18.25 dakikaları arasında toplam 7 adet proje yöntemi sahnesi belirlenmiştir. Yedek parçaların bir araya getirilerek yeni parçalar oluşturulmasına ilişkin film sahnelerinde proje yöntemine ait önemli özellikler yer almaktadır. Yeni bir ürün ortaya koyma, işbirliği halinde çalışma ve programlı çalışma gibi önemli noktalara değinilmiştir. Hababam Sınıfı Tatilde (1978) filmde maddi sıkıntılar nedeniyle kapatılan okula bir çözüm olarak açık havada öğretimin sağlanması üzere bir okul ortamı oluşturulmuştur. Bu yeni okul projesinde tüm öğrenciler işbirliği halinde çalışmıştır. İki Dil Bir Bavul filmde ise ağaç dikme projesi ile öğrencilerin sürece dahil edildiği görülmektedir.

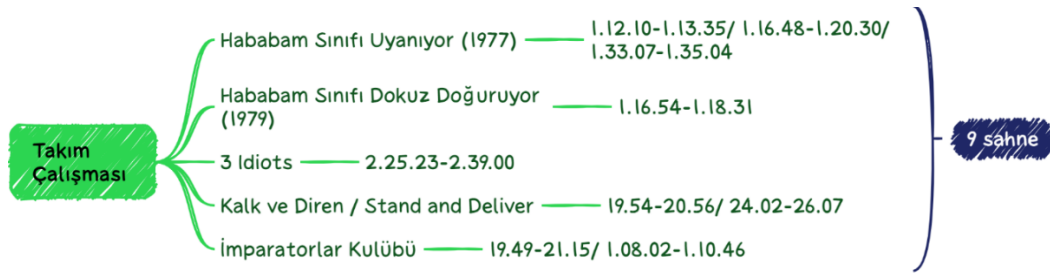
Aktif öğretim yöntemlerinden biri olan örnek olay yöntemi de incelenen filmlerde örneklendirilmiştir. Örnek olay yönteminde; günlük yaşamda karşılaşılan bir problem sınıf ortamında sunularak öğrencilerin bu durumla ilgili bilgi ve beceri kazanması sağlanır. Bu yönetime ait toplam 10 filmde yer alan 12 sahne belirlenmiştir. Bu örneklere ait film kesitleri ve dakika aralıkları Şekil 8’de gösterilmiştir.

Şekil 8. Filmlerde Geçen Örnek Olay Yöntemi Sahneleri

Şekil 8’de örnek olay yönteminin en çok Bana Güven filminde ele alındığı görülmektedir. 0.22.23-0.24.03, 0.30.29-0.33.20, 0.35.12-0.37.44 dakika aralığındaki 3 sahnede bir örnek olay üzerinden öğrencilerin ders çıkarması sağlanmıştır. Örneğin filmin başında okuldaki tüm öğrenciler bir konferans salonuna çağırılarak okulun düzenini bozan problemlili öğrenciler herkesin gözü önünde okuldan atılmıştır. Bu gerçek olay üzerinden tüm salona bir mesaj verilmiş ve öğrencilerin disiplinli davranmaları konusunda çıkarımda bulunmaları sağlanmıştır. Bay Lazhar filminde ise kitapta geçen bir olay canlandırılarak bu olay üzerinden öğrencilerin bazı dersler çıkarması sağlanmıştır. Bu sahnelerde amaç gerçek bir olay ya da bir senaryo anlatılarak öğrencilerin bu olayla ilgili önemli çıkarımlarda bulunmalarını sağlamak olmuştur.

Proje ve problem çözme yöntemleriyle de iç içe olan takım çalışması yöntemi aktif öğretim yöntemlerinden en önemlilerinden biridir. Takım çalışması işbirlikli öğrenme modelini temele alan bir grup çalışmasıdır. İncelenen filmler içerisinde 5 filmde toplam 9 film kesiti takım çalışmasını örneklendirir niteliktedir (Şekil 9).

Şekil 9. Filmlerde Geçen Proje Yöntemi Sahneler

Şekil 9 incelendiğinde de takım çalışmasına ait toplam 9 sahnenin olduğu ve bu sahnelerin 3’ünün Hababam Sınıfı Uyanıyor, 2’serinin Kalk ve Diren ile İmparatorlar Kulübü’nde olduğu görülmektedir. Diğer iki filmde de birer sahne belirlenmiştir. Hababam Sınıfı Uyanıyor filminde doğum yapan bir genç kızın doğumu için büyük bir ekip oluşturularak gebelik testinin yapımında, bebeğe oda kurulmasında ve doğumun gerçekleştirilmesinde takım çalışması yapılmıştır. İşbirliği halinde çalışma örneğine 3 Idiots filminde de rastlanmıştır. Benzer şekilde yine bir doğumun takım halinde elbirliği ile gerçekleştirildiği görülmüştür. Daha evvel hiç doğum yaptırmamış mühendislik öğrencileri işbirliği halinde çalışarak elektriğin kesildiği bir anda akülü bir sistem kurmuş ve bir doktorun uzaktan yönlendirmeleriyle doğumu gerçekleştirmişlerdir. Bu sahnelerde takım ruhu ve işbirliği ön planda tutulmuştur.

İncelenen 42 filmde 6’sında Sokrat Yöntemine ait örnekler görülmüştür. Sokrat yöntemi; öğrenciye soru üstüne soru sorarak bir bilgiye ulaşmasını sağlamak için uygulanan bir aktif öğretim yöntemidir. Bu yöntemle ait toplam 8 sahnenin tespit edildiği filmler Şekil 10’da yer almaktadır.

Şekil 10. Filmlerde Geçen Sokrat Yöntemi Sahneleri

Buldurma yöntemi olarak da bilinen sokrat yöntemine ait örnek film kesitleri incelendiğinde İmparatorlar Kulübü filminde önemli örneklerin yer aldığı söylenebilir. 14.30-15.28, 54.12-1.01.41 ve 1.23.43-1.30.31 dakika aralığındaki 3 sahnede sokrat yöntemi örneklendirilmiştir. Sezar yarışması olarak isimlendirilen bilgi yarışmasında öğrencilere sorular yöneltilerek soruların cevabını vermeleri istenmiştir. Her soru cevabı verilene kadar öğrencilere yöneltilmiştir. Yani soru yanlış da olsa cevabı verilmemiş, öğrencinin bulması sağlanmıştır.

Son olarak incelenen filmlerdeki beyin fırtınası yöntemine ait sahneler Şekil 11’de sunulmuştur. Beyin fırtınası ile; bir konu hakkında kısa sürede çok fikir üretmek amaçlanmaktadır. Bunun için öğrencilere bir soru sorulur ve tüm öğrencilerin görüşleri yargılanmadan not edilir. Bu yöntemin uygulandığı 3 filme ait 3 film kesiti aşağıda sunulmuştur.

Şekil 11. Filmlerde Geçen Beyin Fırtınası Yöntemi Sahneleri

İncelenen 42 film içerisinde sadece 3 filmde beyin fırtınası yöntemini örneklendirecek sahneye rastlanmıştır. Bu yöntemin uygulandığı English Vinglish filminde İngilizce kursunda bir konu üzerine öğrencilerin konuşmaları sağlanmaktadır. Bir konu hakkında tüm öğrenciler İngilizce cümle kurmaya çalışmıştır. Herkes söz hakkı almış ve kimse yargılanmamıştır. Beyin fırtınası yönteminin kullanıldığı diğer filmlerde de benzer şekilde bir konu üzerine sınıf içerisinde herkesin fikri koşulsuzca alınmıştır. Bir anda birden fazla görüş ortaya konmuştur.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Aktif öğretim öğretmenin öğrencileri yönlendirdiği öğretmen merkezli bir öğretimin tersine; öğrencilerin öğrenme sürecine doğrudan dahil olduğu, pasif konumdan aktif konuma getirildiği, sorular yönelttiği ve yöneltilen sorulara cevap verdiği, fikirlerini açıkça öne sürerek tartışmalarının sağladığı, çeşitli etkinliklere katılıp öğrenmeleriyle ilgili kararlar almalarının sağladığı bol etkileşimli bir öğrenme biçimidir (Bonwell ve Eison, 1991; Borte vd., 2020; İlhan, 2022; İlhan ve Çam, 2023). Tüm öğretim kademelerinde uygulanabilen aktif öğretim, yükseköğretimde de öğretim elemanlarının öğrenciyi merkeze alarak yaptıkları etkileşimli çeşitli uygulamalarla öğrenmeyi daha verimli hale getirme sürecidir (Cherney, 2011). Çeşitli uygulamalarla hayata geçirilebilen aktif öğretim için sınıf içi ve sınıf dışı materyaller kullanılabilir. Film ve video kesitleri de öğrencilerin hem duygularını hem de bilişsel süreçlerini harekete geçirebilecek en etkili araçlardan biridir (Blasco vd., 2015). Filmler hem aktif öğretime yardımcı olur hem de herhangi bir bilginin öğrenilmesini kolaylaştırır (Demircioğlu, 2007).

Öğretim yöntemlerini teorik bir bilgi ile aktarmak yerine film kesitleriyle gerçek yaşamdaymış gibi sunmak konunun daha kolay anlaşılmasını sağlayabilir. Blasco ve diğerleri (2015) yaptıkları çalışmada filmlerin öğretim materyali olarak kullanılmasına yönelik olumlu sonuçlar ortaya koymuştur. Bu sonuçlara göre teorik bilgilerin uygulanması için vakit kısıtlıysa, gerçek yaşamdaymış gibi bu teorik bilginin filmlerle öğrencilere aktarılması mümkündür. Aynı çalışmada öğrencilerin, filmlerdeki hayat hikayelerini kendi hayatlarına "çevirme-transfer etme" fırsatına da sahip oldukları; bu sayede film deneyimleri ile öğrenenler, gelişen tutumları için duygusal bir hafıza görevi görür ve onların günlük aktivitelerde ilerlemelerini sağlar. Oruç ve Sarıbudak (2015) da

benzer şekilde öğrencilerin öğretim süreçlerinde aktif olması için filmlerden faydalanılmasının mümkün olduğunu ileri sürmüştür. Kaya ve Çengelci'nin (2011) araştırmasında buna ek olarak eğitimde filmlerin kullanılmasıyla öğrencilerin aktif birer öğrenci olduğu çünkü filmlerdeki olayları zihninde canlandırdığı, bu olaylarla ilgili yorum yapma becerisinin geliştiği ve filmle ilgili herhangi bir tartışma aktivitesine katılıp fikirlerini öne sürebileceği sonucuna ulaşılmıştır. Tüm bu araştırma sonuçları film kesitlerinin etkili birer materyal olarak kullanılabilceğini göstermektedir.

Bu bağlamda bu çalışmada öğretim ilke ve yöntemleri dersinde kullanılmak üzere MEB'in tavsiye ettiği eğitim temalı filmlerdeki aktif öğretim yöntemlerini sahneyen film kesitleri belirlenmeye çalışılmıştır. İncelenen filmlerde; beyin fırtınası, gösterip yaptırma, tartışma, rol oynama, eğitsel oyun, problem çözme, proje, örnek olay, takım çalışması ve sokrat yöntemi olmak üzere on adet aktif öğretim yöntemine rastlanmıştır. Bu yöntemler en çok uygulanan aktif öğretim yöntemleri arasında yer almaktadır. Araştırmada elde edilen sahnelerin en çok kullanılan aktif öğretim yöntemlerini kapsar nitelikte olması, bu sahnelerin öğretmen eğitiminde işlevsel birer araç olarak kullanılabilceğini göstermektedir. Çünkü eğitim fakültelerinde verilen öğretim ilke ve yöntemleri dersinde çok fazla yöntem-teknikle ilgili bilgi verilmektedir. Ancak mezun olan öğretmen adayları öğretmenlik deneyimlerinde bu yöntem-tekniklerin bir kısmını kullanabilmektedirler (Akhan, 2022). Bu durum üç kredilik bir derste çok sayıda uygulamaya dönük yöntemin geniş bir zaman dilimi içerisinde işlenememesi ve öğrencilerin uygulamaya dönük bu bilgileri teorik bir şekilde gördükleri, teorik bir şekilde gördükleri bilgileri de daha sonra kullanmakta zorlandıkları şeklinde yorumlanabilir.

Mevcut araştırmada belirlenen öğretim yöntemleri gelecekte etkili bir eğitimci olma arayışında olan öğretmenlere ve öğretim elemanlarına birer referans olabilir. Zulfian, Sahril ve Omolu (2018) da araştırmalarında; Özgürlük Yazarları filmini analiz ederek; şarkılarla öğretim, hareketli öğretim-öğrenci yerlerini değiştirme, hataları düzeltme, çizgi oyunu, günlük yazma, okuma motivasyonu sağlama, alan gezisi, değişiklik için kadeh kaldırma, sınıf tartışması veya münazara, belgesel film izleme ve işbirlikçi yazma öğrenimi olmak üzere 11 (on bir) farklı öğretim yöntemi tespit etmişlerdir.

Bu araştırmada MEB'in belirlediği filmlerde yer alan aktif öğretim yöntemleri öğretmenler tarafından en çok kullanılan ve en çok bilinenlerdir. Öğretim süreçlerinde kullanılabilcek çok daha zengin aktif öğretim yöntemleri vardır ama bu filmlerde bunlara rastlanamamıştır. En çok gösterip yaptırma ve tartışma yöntemlerine ait film sahneleri belirlenmiştir. Beyin fırtınası, takım çalışması ve örnek olay gibi yöntemlerin daha az vurgulandığı; kavram haritaları, simülasyon yöntemlerine ise hiç vurgu yapılmadığı görülmüştür. Bu durumun filmlerin güncel olmamasından kaynaklı olduğu düşünülmektedir. Liste incelendiğinde filmlerin genellikle 2000 yılı ve öncesine ait olduğu, 2010 yılından sonrasını yansıtan film sayısının az olduğu görülmüştür. Son yıllarda çekilen filmlerde güncel aktif öğretim yöntemleri ile teknoloji destekli pek çok uygulamanın eğitsel süreçlerde kullanıldığına dair örnekler vardır. Örneğin Rüzgarı Dizginleyen Çocuk (2019) ve Kaykaycı Kız (2021) filmleri daha güncel filmler olduğu için içeriğindeki öğretim yöntemleri de daha günceldir. Her iki filmde de proje, probleme dayalı öğrenme, beyin fırtınası, keşfederek öğrenme gibi daha çağdaş yöntemlerin kullanıldığı görülmüştür.

Tüm bu bilgilere dayanarak öğretim süreçlerinde filmlerin kullanılması ve ilerideki araştırmalar için şu öneriler sunulabilir:

MEB'in belirlediği film listesinde 10 farklı aktif öğretim yöntemi tespit edilmiştir. Bu yöntemlere ait belirlenen film sahneleri eğitim fakültelerinde öğretim ilke ve

yöntemleri dersinde kullanılabilir. Bunun için öğretim ilke ve yöntemleri derslerine giren öğretim elemanlarına araştırmada belirlenen film ve içerdiği aktif öğretim yöntemleri ile ilgili bilgilendirici seminerler verilebilir. Bu sayede öğretim ilke ve yöntemleri dersini teorik bilgi vermenin ötesine taşıyarak filmlerle zenginleştirmeleri ve aktif öğretimi sağlamalarına öncülük edilebilir.

Araştırmada 42 film incelenerek 10 adet aktif öğretim yöntemine ait toplam 173 film kesiti tespit edilmiştir. Öğretim ilke ve yöntemleri dersinde bahsi geçen yöntemler işlenirken dersi zenginleştirme ve kalıcı bilgi sağlamak için bu film kesitlerinden faydalanılabilir.

Son olarak teknoloji çağında güncel yöntemleri yansıtan film kesitlerinin elde edilmesi için MEB’in listesini güncellemesi önerilebilir. Aktif öğretim yöntemlerinin daha güncel filmlerde daha sık rastlandığı düşünülmektedir. Öğretmen adaylarına ya da öğretmenlere daha fazla aktif öğretim sahnesi bu sayede sunulabilir.

Kaynakça

- Açıkgöz, K. Ü. (2011). *Aktif öğretim*. İzmir: Biliş Yayınları.
- Akhan, O. (2022). Tarih Öğretmenlerinin Derslerinde Aktif öğretim Yöntem ve Tekniklerini Kullanmalarına Yönelik Deneyimleri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 26(2), 431-444.
- Aricò, F. R. & Lancaster, S. J. (2018). Facilitating Active Learning and Enhancing Student Self-Assessment Skills. *International Review of Economics Education*, 29, 6-13.
- Aydede, M. N. & Kesercioğlu, T. (2012). Aktif Uygulamalarının Öğrencilerin Kendi Kendine Öğrenme Becerilerine Etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 43(43), 37-49.
- Aykaç, N. (2011). Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programında Kullanılan Yöntem ve Tekniklerin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi (Sinop İli Örneği). *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(1), 113-126.
- Aykan, A. & Dursun, F. (2022). The Effect of Active Learning Techniques on Academic Performance and Learning Retention in Science Lesson: An Experimental Study. *Journal of STEM Teacher Institutes*, 2(1), 42-48.
- Bellanca, J. A. (2008). *200+ Active Learning Strategies and Projects for Engaging Students' Multiple Intelligences*. Corwin Publishing.
- Binler, A. G. (2007). *Fen Öğretmenlerinin Öğretim Yöntem ve Tekniklerini Kullanma Yatkınlıkları*. Yüksek Lisans Tezi. Kars: Kafkas Üniversitesi.
- Birdwell, T., Roman, T. A., Hammersmith, L. ve Jelimov, D. (2016). “Active Learning Classroom Observation Tool: A Practical Tool For Classroom Observation and Instructor Relection in Active Learning Classrooms”. *Journal on Centers for Teaching and Learning*, 8, 28-50.
- Blasco, P. G., Moreto, G., Blasco, M. G., Levites, M. R., & Janaudis, M. A. (2015). Education Through Movies: Improving Teaching Skills And Fostering Reflection Among Students And Teachers. *Journal for Learning Through The Arts*, 11(1), 1-16.
- Bonwell, C. C., & Eison, J. A. (1991). *Active Learning: Creating Excitement in The Classroom*. 1991 ASHE-ERIC Higher Education Reports. ERIC Clearinghouse on Higher Education, The George Washington University, One Dupont Circle, Suite 630, Washington, DC 20036-1183.

- Børte, K., Nesje, K., & Lillejord, S. (2023). Barriers to Student Active Learning in Higher Education. *Teaching in Higher Education*, 28(3), 597-615.
- Cherney, I. D. (2011). Active learning. R. L. Miller, E. Amsel, B. M. Kowalewski, B. C. Beins, K. D. Keith ve B. F. Peden (Ed.), *Promoting Student Engagement* (p. 150-156 içinde).
- Demir, S. (2012). *Eğitim Fakülteleri Programı Kapsamında Yer Alan Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinden Öğretim İlke ve Yöntemleri Dersinin Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Demircioğlu, İ. H. (2007). Tarih Öğretiminde Filmlerin Yeri ve Önemi. *Bilig*, 42, 77-93.
- Demirel, Ö. (2022). *Öğretim İlke ve Yöntemleri Öğretme Sanatı*. Ankara: PegemA Yayınları.
- Freeman, S., Eddy, S. L., McDonough, M., Smith, M. K., Okoroafor, N., Jordt, H. ve Wenderoth, M. P. (2014). Active Learning increases Student Performance in Science, Engineering, and Mathematics. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 111(23), 8410-8415.
- Hendrickson, P. (2021). Effect Of Active Learning Techniques on Student Excitement, Interest, And Self-Efficacy. *Journal of Political Science Education*, 17(2), 311-325.
- İlhan E. (2022). Active Learning in Higher Education from The Perspectives Of Faculty Members. *Türk Akademik Yayınlar Dergisi (TAY Journal)*, 6(2), 382-405.
- İlhan, E., & Çam, Ş. S. (2023). Öğretim Elemanları İçin Aktif öğretim Uygulamaları Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(1), 91-107.
- Jesionkowska, J., Wild, F., & Deval, Y. (2020). Active Learning Augmented Reality For STEAM Education – A Case Study. *Education Sciences*, 10(8), 198.
- Karasar, N. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Kardaş, M. N. ve Uca, N. (2016). "Aktif öğretim Yönteminin Kullanıldığı Çalışmaların Öğrenci Başarısı, Tutumu ve Görüşleri Açısından İncelenmesi: Bir Meta-Analiz Çalışması". *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(1), 118-130.
- Kaya, E. & Çengelci, T. (2011). Öğretmen Adaylarının Sosyal Bilgiler Eğitiminde Filmlerden Yararlanılmasına İlişkin Görüşleri. *Sosyal Bilgiler Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 116-135.
- Kuzu, S. ve Demir, S. (2015). Öğretmen Adayları İçin "Öğretim İlke ve Yöntemleri Dersi Öz Yeterlilik Ölçeği"nin Geliştirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(32), 401-415.
- Mohajan, H. K. (2018). Qualitative Research Methodology in Social Sciences and Related Subjects. *Journal Of Economic Development, Environment and People*, 7(1), 23-48.
- Nascimento, J. (2019). Art, Cinema And Society: Sociological Perspectives. *Global Journal of Human-Social Science Research*, 19(5), 18-28.
- Oruç, Ş. & Sarıbudak, D. (2015). Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerin Eğitim İçerikli Filmlerin Eğitim Ortamlarına Etkisine İlişkin Görüşleri. *International Journal of Field Education*, 1 (1), 19-41.
- Özdemir, M. (2010). Nitel Veri Analizi: Sosyal Bilimlerde Yöntembilim Sorunsalı Üzerine Bir Çalışma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 323-343.
- Smithikrai, C. (2016). Effectiveness of Teaching with Movies to Promote Positive Characteristics and Behaviors. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 217, 522-530.

- Tutal, Ö. (2019). *Aktif öğretim Yaklaşımının Öğrencilerin Akademik Başarılarına, Derse Yönelik Tutumlarına ve Öğrenilenlerin Kalıcılığına Etkisi: Bir Meta-Analiz Çalışması*. Doktora tezi. Diyarbakır: Dicle Üniversitesi.
- Türksoy, E., & Taşlıdere, E. (2016). Effect of Instruction Enriched with Active Learning Techniques on 5th Grade Students' Academic Achievement and Attitudes Towards Science Technology Course. *Journal of Kırşehir Education Faculty*, 17(1), 57-77.
- Weimer, M. (2002). *Learner-Centered Teaching*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Yeşilyurt, E. (2013). Öğretmenlerin Öğretim Yöntemlerini Kullanma Amaçları ve Karşılaştıkları Sorunlar. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(1), 163-188.
- Yıldırım, İ. (2016). *Oyunlaştırma Temelli “Öğretim İlke ve Yöntemleri” Dersi Öğretim Programının Geliştirilmesi, Uygulanması ve Değerlendirilmesi*. Doktora Tezi. Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (9. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Zulfian, Z.; Sahril, S. & Omolu, F. A. (2018). Teaching Strategies in Freedom Writers Movie. *Journal of Foreign Language and Educational Research*, 1(2).